

Hapishanelerden Gelen Koronavirüs (COVID-19) Kaynaklı Şikâyetler

CİSST

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

01-28 Şubat 2022

Hapishanelerden Gelen Koronavirüs (COVID-19) Kaynaklı

Şikayetler / 01-28 Şubat 2022

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneğine 01-28.02.2022 tarihleri arasında danışma hattından ve mektuplardan gelen şikayetler, hapishanelerin ve mahpusların bilgileri gizli tutularak raporlanmıştır. Koronavirüs salgınından güncel rapor tarihine kadar 189 farklı hapishaneden başvuru alınmıştır. Bu 189 kurumun 133'ü kapalı ceza infaz kurumu, 56'sı açık ceza infaz kurumudur. Hazırlanan raporlar belirtilen tarihleri kapsar ve bu tarihlerdeki güncel şikayetleri içerir. Raporları karşılaştırarak hangi şikayetlerin süreç içerisinde azaldığını, hangi konularda yeni başvuruların eklendiğini takip edebilirsiniz. Bu raporda da özel ihtiyaçlı mahpusların pandemi ile ilişkili sorunlarına ve şikayetlerine yer verilecektir.

Hapishanelerde Kapasite Sorunu

Mahpuslar koşullarının kalabalık, yatakların birbirlerine yakın mesafede olduğunu, bu yakınlıkta uyumak zorunda kaldıklarını, sosyal mesafe koyamadıklarını, açık hapishanelerde farklı koşullarda kalan mahpusların ortak alanlarda ve yemekhanelerde bir araya gelmek zorunda kaldıklarını aktarmışlardır.

Hapishanelerin Genel Durumu ve Hijyen Önlemleri

- Bazı hapishanelerde mahpuslara dağıtılan yatak, battaniye, nevresim ve çarşafların kullanılmış ve kirli verildiği, kantinde satılan ürünlerin tek tip olması sebebiyle alerjisi olan mahpusların bu ürünleri alamadığı,
- Bazı hapishanelerin bazı koşullarında, kalabalık sebebiyle temiz hava akışının sağlanamadığı,
- Bazı kapalı hapishanelerde koğuş pencerelerinin küçük olması sebebiyle yeterince havalandırılmadığı,
- Bazı hapishanelerde infaz koruma memurlarının sosyal mesafe kurallarına uymadan kalabalık gruplarla gelerek koğuş araması yaptıkları, mahpusların kişisel eşyalarına el konulduğu, bu aramaların son dönemde bazı hapishanelerde haftada iki defa olacak şekilde çok sıklaştığı, bu aramalar sırasında mahpuslara maske verilmediği, bu durumun risk grubunda ve kronik hastalıkları olan mahpusları kaygılandırdığı,
- Bazı hapishanelerde infaz koruma memurlarının sayım sırasında sosyal mesafeye uymadığı ve maske takmadıkları,
- Bazı hapishanelerde infaz koruma memurlarının hijyen önlemlerini azalttığı, maske takmadan koğuşlara girdikleri,
- Bazı hapishanelerde kalorifer peteklerinin gündüz kapatıldığı ve buna bağlı ısınma sorununun yaşandığı,
- Bazı hapishanelerde sık sık elektrik kesintilerinin yaşandığı,
- Bazı mahpusların elektrik fiyatlarının gün geçtikçe arttığını, ailelerin ekonomik olarak zorlanmasından dolayı elektrik ücretini yatıramadıkları belirtilmiştir.

Mahpusların Hijyeni

- Bazı hapishane idareleri koşuşlara sabun, çamaşır suyu ve dezenfektanı ücretsiz dağıtırken bazı hapishanelerde bu malzemelerin ücretsiz dağıtılmadığı,
- Ücretsiz dağıtılan malzemelerin sınırlı ve ihtiyacı karşılama konusunda yetersiz olduğu, ücretini ödeyemeyen, maddi durumu iyi olmayan mahpuslara da yeterli malzeme sağlanmadığı,
- Bazı hapishanelerde mahpuslara maske verildiği, bazı hapishanelerde ise mahpuslar talep etmelerine rağmen koşuştan çıktıkları diğer alanlarda maske verilmediği,
- Alerjik astımı olan mahpuslar talep etmelerine rağmen ücretsiz maske verilmediği, görüşülerin getirdiği maskelerin kabul edilmediği,
- Birçok hapishanede tuvaletlere temizlik ve hijyen malzemelerinin konulmadığı,
- Banyoların kirli olduğu, kalabalık koşuşlarda banyo kullanımı ve saatlerin kısıtlandığı,
- Bazı açık hapishanelerde koşuşlarda tuvalet ve banyonun olmadığı, ortak tuvalet ve banyonun farklı koşuşlarla beraber kullanıldığı,
- Bazı hapishanelerde suların kirli ve kullanılamaz olduğu, suların sık sık kesildiği, soğuk ve sıcak suyun sınırlı ve belirli zamanlarda verildiği,
- Bazı hapishanelerde suya kota konulduğu, bu nedenle düzenli koşuş ve kişisel temizliğin yapılamadığı,
- Kişisel hijyenin sağlanmasında sorunlar yaşandığı belirtilmiştir.

Beslenme

- Bazı hapishanelerde verilen yemeklerin kalitesiz olduğu, hijyenik olmadığı ve yemeklerin soğuk verildiği,
- Yemeklerin tüm mahpusların ihtiyacını karşılamada yetersiz olduğu, bazı hapishanelerde hazır işlenmiş veya konserve gıdalar verildiği,
- Tüm bu sorunlar sebebiyle hapishanelerde dağıtılan yemekleri yiyemeyen mahpusların beslenme ihtiyaçlarını kantinden karşılamak zorunda bırakıldıkları,
- Hapishanelerde dağıtılan yemeklerde et ve karbonhidrat dengesi sağlanmadığı, ağırlıklı olarak sebze, pilav ve makarna verildiği,
- Bazı hapishanelerde yemek dağıtımında gerekli hijyen önlemlerinin alınmadığı,
- Yemeklerle ilgili sorunların ilgili tüm kamu kurumlarına şikayet olarak iletildiği fakat bu konuda herhangi bir iyileştirme yapılmadığı,
- Kantindeki ürünlerin pahalı ve ürün çeşitliliğinin az olduğu,
- Bazı hapishanelerin kantinlerinde satılan meyvelerin çürük olduğu, mahpusların ürünlerin pahalılığı sebebiyle haftada ancak bir çeşit meyve alabildikleri,
- Diyet yemek verilmediği, diyet yemek veren hapishanelerde ise hastalıklar dikkate alınmadan tek tip diyet yemek verildiği,
- Bazı hapishanelerde vejetaryen mahpuslara sınırlı ve bozuk yemek verildiği,
- Vitamin ve bağışıklık güçlendirici takviyelerin sağlanmadığı belirtilmiştir.

Sağlık hakkına erişim

- Hasta, yaşlı ve risk grubuna giren mahpuslar için önlemler alınmadığı, temizlik malzemesinin dağıtılmadığı, mahpusların önlemlerini kendileri aldığı,
- Bazı hapishanelerde doktorun revire gelmediği veya düzenli gelmediği,
- Bazı mahpusların uzun zamandır revir doktorunu görmedikleri,
- Bazı mahpusların revire çıksalar da tüm ilaçlara erişemedikleri, raporlu ilaçlarını alamadıkları veya altı ay boyunca verilmediği ve tahlillerinin yapılmadığı,
- Bazı mahpusların hapishane revirlerinde yeterli sağlık hizmeti alamadıkları,
- Bazı mahpusların kendilerinde Kovid-19 belirtileri olduğunu düşündükleri, bu sebeple test olmayı talep ettikleri ve test taleplerinin karşılanmadığı, belirti gösteren mahpusların hastane sevklerinin yapılmadığı,
- Birçok hapishanede hastane sevklerinin ve düzenli tedavi görme olanaklarının olmadığı, bazı hapishanelerde muayene olması gereken mahpusların 4-6 ay boyunca hastane sevklerinin yapılmadığı,
- Kovid-19 olan bazı mahpusların hastaneye sevk edildiklerinde herhangi bir kontrol yapılmadan yalnızca ilaç verip hapishaneye geri gönderildikleri,
- Bazı hapishanelerde sınırlı sayıda hastane sevki yapıldığı, bazı hapishanelerde hastane randevuları olmasına rağmen hapishane idarelerinin mahpusların hastane sevklerini engellediği ve bu yüzden durumu ağırlaşan mahpuslar olduğu, bazılarının randevularının iptal edildiği, ameliyat tarihi gelen mahpusların randevularının da hastane sevklerinin yapılmaması sebebiyle ertelendiği, ameliyat tarihleriyle ilgili idareden bilgi alamadıkları,
- Heyet raporu gerektiren ilaçların revirde ve ilçe hastanelerinde yazılmadığı durumlarda, daha büyük ve heyet bulunan hastanelerde yazılması gerektiği, bazı hastanelerde pandemi ve yaşanan yoğunluk sebebiyle mahpusların heyete çıkarılmadığı ve ilaca erişirken sorunlar yaşadığı,
- Bazı hapishanelerde hastaneye sevk edilen mahpusların muayene ve reçetelendirme aşamalarında İKM'lerin duruma müdahale ettiğini, bu müdahaleler sonucu yazılan reçetenin iptal edildiği,
- Bazı açık hapishanelerde doktorun raporlu olarak verdiği ilaçların hasta mahpuslara verilmediği, ilaç kullanmaları ya da hastaneye gitmeleri durumunda kapalı cezaevine gönderilecekleri belirtilerek sağlık haklarına erişimin engellendiği,
- Birden çok hastalığı olan mahpusların sadece bir hastalığı için hastaneye sevk edildiği, diğer hastalıkları için sevk edilmedikleri, tedavi olamadıkları ve diğer hastalıkları için tekrar sevk edilmeyi bekledikleri,
- Birçok hapishanede dış ünitelerinin pandemi ile birlikte hizmet vermediği, hapishanelerdeki dış hekimlerinden hizmet alınamadığı, dış çekimi, dolgu vb. müdahaleler için gerekli ekipmanın bulunmadığı, yalnızca antibiyotik ve ağrı kesicilerle tedavilerinin yapıldığı, mahpusların hastane sevkleri yapılamadığı için dıştan kaynaklı şikayetlerinin arttığı,
- Bazı hapishanelerde dış ünitelerine sevklerin yapılmadığı, sadece dış çekiminin yapılacağını, diğer hiçbir işlerin yapılamayacağı mahpuslara belirtildiği, ve mahpusların tedavi edilebilecek dışlerin çekilmeye zorlandığı,
- Bazı hapishanelerde acil değil denilerek mahpusların göz tedavilerinin aksatıldığı,
- Mahpusların fizik tedavi hizmetlerine erişemediği,
- Bazı mahpusların reçeteli olan psikiyatrik ilaçlara erişemediği,

- Kronik hasta mahpusların hastane sevklerinin uzun zamandır yapılmamasının sağlık sorunlarının artmasına neden olduğu, kanser hastalığı başta olmak üzere düzenli takip gerektiren yastalıkların takip edilmediği ve bunun durumlarını kritik aşamalara getirdiği,
- Bazı hapishanelerde acil durumlar olmasına rağmen ambulans çağırılmadığı,
- Bazı hapishanelerde hastaneye sevk edilen mahpuslarda sosyal mesafenin gözetilmediği, bazı hapishanelerde sıklıkla çift kelepçe uygulandığı,
- Hastane sevkleri yapılacak mahpuslara hapishanelerdeki metal dedektöründen geçmeden önce infaz koruma memurları tarafından yakın mesafe ve elle üst ve ağız içi araması yapıldığı, metal dedektörden geçtikten sonra da dış güvenlikten sorumlu jandarmalar tarafından tekrar bu aramanın tekrarlandığı, sürekli dışarıda çalışan jandarmaların bulaş risklerinin olduğu, salgının yayılmamasına yönelik önlemler alınmadan arama yaptıkları,
- Mahpusların götürüldükleri hastanelerin buldukları hapishanelerden uzak olması ve ringlerde birden fazla mahpusun taşınması sebebiyle ringlerde kalma süreleri ve bulaş riskinin arttığı,
- Hastanelerde tedavileri devam eden ve mahkum koşullarında kalan mahpuslara refakatçi bulundurmalarına izin verilmediği, bu nedenle ihtiyaçlarına erişemedikleri ve kaldıkları mahkum koşullarının hijyenik olmadığı,
- Hapishanelerde aşı olmayı kabul eden mahpusların ikinci ve üçüncü doz aşılarını olduğu belirtilmiştir.

Karantina Koşulları

- Hapishanelerde karantina süresinin 7 güne indirilmediği ve karantina süresinin 14 gün olarak uygulanmaya devam ettiği,
- Hastaneden dönüşte 14 gün boyunca karantinada kalarak virüs kapma riskinin artacağı endişesiyle genel olarak tüm mahpusların hastaneye sevk konusundaki endişelerinin arttığı, hayatlarını tek başına idame ettiremeyen mahpusların da karantinada ihtiyaçlarını nasıl gidereceklerini bilemedikleri için hastaneye sevk olmak istemedikleri,
- Hastaneye gitmek zorunda kalan ağır hasta mahpusların hastaneden döndükten sonra karantinada tutulduğu ve ihtiyaçlarını tek başına karşılayamayan mahpusların birçok problem yaşadıkları,
- Gözlem altında tutulmaları ve tek başına kalamayacaklarına dair doktor raporları bulunan hasta mahpusların, karantina koşullarında tek tutulmaya devam edildiği, kendilerine hiçbir sağlık hizmetinin verilmediği ve düzenli olarak kontrollerinin yapılmadığı,
- Bazı karantina koşullarında kalan hasta mahpusların gerekli sağlık hizmetlerinden yeterince faydalanamadıkları,
- Bazı hapishanelerde karantina koşullarında kalan mahpusların bu koşullara yeni alınan mahpuslar sebebiyle karantina sürelerinin arttığı, testleri negatif çıkmasına rağmen 15 günden çok daha uzun süreler boyunca karantina koşullarında kalmak zorunda oldukları,

- Bazı hapishanelerde havalandırmaların keyfi olarak geç açıldığı ve erken kapatıldığı, havalandırmanın kapatılmasının temiz hava imkanlarını asgariye indirdiği,
- Bazı hapishanelerdeki karantina koşullarının hijyenik olmadığı, temizlenmesine yönelik idareye şikayet iletilse de temizlenmediği ve yeterince havalandırılmadığı,
- Bazı karantina koşullarında tuvalet ve banyolarda yeterli hijyen önleminin alınmadığı, bazı karantina koşullarında tuvalet olmadığı, mahpusların tuvalet ve banyo ihtiyacını karşılamak için uzun süreler bekletildiği,
- Bazı hapishanelerde karantinada tek tutulan mahpusların havalandırmaya çıkarılmadıkları veya havalandırma olmayan alanlarda tutuldukları, bu nedenle karantina koşullarının tecrit şeklinde uygulandığı,
- Bazı hapishanelerde karantina olarak kullanılan alanların koğuş şeklinde olduğu, mahpusların 26-36 kişilik kalabalık gruplar halinde kaldıkları,
- Bazı hapishanelerdeki karantina koşullarının kapasitesinin üstünde mahpus barındırdığı, yakın mesafeli ranzalarda kaldıkları veya mahpusların yerde yattığı,
- Bazı hapishanelerde karantina koşullarında bulunan yatak ve nevresimlerin kan ve idrar lekelerinin olduğu ve bu ürünlerin değiştirilmediği,
- Bazı hapishanelerin karantina bölümlerinde kalan mahpusların gazete, radyo, TV, kitap, semaver gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı,
- Bazı hapishanelerde Kovid-19 şüphesi veya önlemleri sebebiyle karantinada tutulan mahpusların diğer mahpuslara göre telefon hakları ve açık havaya erişimlerinin sağlanmadığı,
- Bazı ağır hasta mahpusların karantina koşullarının olumsuz etkileri sebebiyle sağlık durumlarının daha da kötüleştiği belirtilmiştir.

İfade Özgürlüğü ile İlgili Şikayetler

- Alınan yeni önlemlerle birlikte telefon görüşünün toplamda 20 dakika yapıldığı, bu görüşmede mahpusların tek bir kişiyle konuşmak zorunda kaldıkları, bazı hapishanelerde ise haftalık telefon sürelerinin 10 dakikayla sınırlı tutulduğu,
- Salgın sürecinde mahpusların aileleriyle diyalog kurdukları araçların sınırlandırıldığı,
- Bazı hapishanelerde görüş kabinin görüşten önce ve sonra dezenfekte edileceğinin söylendiği, bu nedenle 1 buçuk saat sürmesi beklenen kapalı görüşlerin farklı gerekçelerle 35-40 dakika yapıldığı, bu durumun uzak şehirlerden gelen mahpus yakınlarını psikolojik olarak zorladığı,
- Kapalı görüşlerin en fazla iki kişi ile yapılabildiği, mahpusların talep etmesine rağmen bu sayının artırılmadığı,
- Bazı hapishanelerde görüş saatlerinin aksadığı, mesai saati sonuna denk gelen görüşlerin 30 dakika ile sınırlandırıldığı, aşı yaptırmayan mahpusların açık görüşe çıkarılmadığı, pcr testi yaptırarak görüşe çıkmak isteyen mahpusların aşı yaptırmaya zorlandığı,
- Mahpusların kaldıkları hapishanelerin, ailelerinin ikamet ettiği şehirlerden uzak olması sebebiyle ailelerin görüşe gelemediği,
- Görüşe gelemeyen ailelerin mahpuslara koli gönderdikleri, bulaş riski taşımamasına rağmen bu kolilerin mahpuslara teslim edilmediği, aileler geri gönderilen kolileri tekrar

gönderdiklerinde bazı hapishanelerin aldığı, bu tutumların değişkenlik gösterdiği, bu durumun mahpus yakınlarını maddi olarak da mağdur ettiği,

- Mahpusların yakınları tarafından emanet eşya bölümüne bırakılan eşyaların mahpuslara verilmediği,
- Bazı hapishanelerde mahpuslara dışarıdan gönderilen kıyafetlerin kendilerine haber verilmeden ailelerine geri gönderildiği veya depodaki kıyafetlerinin verilmediği,
- Bu önlemlerle birlikte bazı kapalı hapishanelerde mahpusların kullandıkları ortak alanların tamamen kapatıldığı ve mahpusların kullanımına izin verilmediği,
- Hapishanelerde atölye ve sohbet gibi sosyal etkinliklere çıkarılmadığı bazı hapishanelerde aynı koşuhta kalan mahpusların haftada 1 saat açık ve kapalı spor salonuna çıkarılmaya başladığı,
- Mahpusların kütüphaneye çıkarılmadığı, bazı mahpusların kitaba erişemediği ve fotokopi haklarından faydalandırılmadığı,
- Telefon hakkı sağlanan mahpusların telefon üzerinden şikayetlerini anlatamadıkları, şikayetlerini aktaran mahpusların telefonlarının görüşme esnasında kesildiği,
- Bazı hapishanelerde mahpusların yasal hakları olmasına rağmen idareye, savcılığa, mahkemelere ve anayasa mahkemesine yazdıkları dilekçelerin numaralarının kendilerine verilmediği ve başvurularının sonuçlarını alamadıkları, bu nedenle dilekçelerinin işleme alınmadığını düşündükleri,
- Mahpuslar hapishanelerdeki hak ihlalleri ve şikayetlerini idari kurumlara başvuru yoluyla ilettikleri fakat bu başvurularla ilgili cevap alamadıkları,
- Mahpuslar yaşadıkları sorunlara itiraz ettiklerinde infaz koruma memurları tarafından disiplin cezası ile tehdit edildikleri,
- Bazı hapishanelerde mahpusların şikayetlerini yalnızca infaz koruma memurlarına aktarabildiği, koronavirüs önlemleri gerekçesiyle kurum idaresi ile görüşme taleplerinin kabul edilmediği,
- Açık hapishanede kalan mahpusların herhangi bir konuda rahatsızlıklarını dile getirdiklerinde kapalı hapishaneye gönderilmekle tehdit edildiği,
- Bazı hapishanelerde mektupların geç dağıtıldığı, bu sürenin 30-40 günü bulduğu, Türkçe yazılmayan mektuplarda bu sürelerin daha da uzadığı,
- Salgınla ilgili şikayetlerini mahpuslar mektuplar üzerinden aktaramadıklarını, mektuplarının sansürlendiği,
- Bazı hapishanelerde iadeli taahhütlü mektupların iade koçanlarının mahpuslara verilmediği, pulla gönderilen mektupların mahpuslara ulaşmadığı,
- Bazı hapishanelerde geçmişte farklı koşuşlarda bulunan mahpusların ücretsiz mektuplaşmasına izin verildiği, pandemi ile koşuşlar arası ücretsiz mektuplaşmaların durdurulduğu,
- Ekonomik sebeplerden aynı zarfla birden fazla mahpusun mektup gönderdiği, bazı hapishanelerde bu mektup gönderiminin yasaklandığı,
- Bazı hapishanelerde mahpusların ailelerine kargo göndermek istediği fakat bu gönderimlere izin verilmediği,
- Bazı hapishanelerde gazetelerin mahpuslara verilmediği veya sınırlı şekilde verildiği,
- Bazı hapishanelerde depolarda bulunan kitapların değişiminde uzun gecikmeler yaşandığı, bazı hapishanelerde 2 ayda bir mahpuslara kitap verildiği,
- Bazı hapishanelerde beş kitap sınırlaması getirildiği, bu sayının bazı hapishanelerde ikiye kadar düşürüldüğünü, bu sayıya sözlük ve kanun gibi kitapların da dahil edildiği,

- Mahpuslara yeni yasal değişikliklerle ilgili bilgi verilmediği, iletişim sınırlılığı nedeniyle mahpusların bu değişiklikleri takip edemediği, bu sorunu gidermek amacıyla CİSST'in hazırlamış olduğu Mahpus Hakları El Kitabı'nı hapishanelere göndersek de bazı hapishanelerde kitabın mahpuslara verilmediği,
- Bazı hapishanelerde mahpusların yasal hakları olmasına ve talep etmelerine rağmen güncel mevzuata erişemedikleri,
- Bazı hapishanelerde mahpusların her dergiye erişemedikleri, şehirlerin bayilerinde dergi çeşitliliğinin az olduğu, hapishaneye alınacak dergilerde basın ilam kurulu aracılığıyla ilan verebilen ve bayide olan dergiler şartı arandığı, bu sebeplerden dergilere erişimin azaldığı ve dışarıdan gönderilen dergilerin kabul edilmediği,
- Bazı hapishanelerde radyolarda bulunan AM bandının yasaklanması sebebiyle mahpusların yabancı dilde radyo kanallarına erişemedikleri,
- Bazı hapishanelerde mevzuatta izin verilen enstrümanların koğuşa alınmadığı,
- Hücrede tutulan bazı mahpusların mektuplarının çıkış yapmadığı, haberleşme haklarının engellendiği ve ısıtıcı vb. eşyaların verilmediği

Diğer Şikayetler

- Bazı hapishanelerde havaların soğumasına rağmen kışlık kıyafetlerin verilmediği,
- Sevk edilen mahpuslara çıplak arama dayatıldığı, bunu kabul etmeyen mahpusların darp edildiği, bu koşullar altında sosyal mesafenin korunmadığı ve bu durumun bulaş riskini de artırdığı,
- Hapishanelerde mahpuslara yönelik kötü muamelenin, psikolojik baskının, sözlü ve fiziksel şiddetin arttığı, pandemi sürecinde psikolojik olarak yıpranan mahpusların psikolojik destek alma olanaklarının da bulunmaması sebebiyle intihar düşünceleri ve teşebbüslerinin arttığı,
- İnfaz koruma memurlarının sayım sırasında mahpuslara psikolojik baskı yaptığı,
- Bazı mahpusların talepleri dışında zorunlu olarak farklı hapishanelere sevk edilmeye devam edildikleri,
- Zorunlu sevk edilen mahpusların geldikleri hapishanelerdeki eşyalarının sevk edildikleri kurumlar tarafından kabul edilmediği ya da mahpusa eşyalarının kaybolduğu bilgisinin verildiği,
- Bazı hapishanelerde Kovid-19 vakası olmamasına rağmen koğuş değişikliği taleplerinin farklı gerekçelerle reddedildiği, bazı hapishanelerde mahpusların talepleri dışında koğuş değişikliği yapıldığı,
- İzne çıkan ve ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan mahpusların sosyal güvencelerinin olmaması sebebiyle çalışamadıkları, doktora gidemedikleri ve bu süreçte Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından destek alamadıkları belirtilmiştir.

Özel İhtiyacı Olan Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

Ağırlaştırılmış Müebbet Hükümlüsü Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Bazı hapishanelerde ağırlaştırılmış müebbet mahpusların havalandırma saatlerinin azaltıldığı, bu durumun adli ve siyasi ağırlaştırılmış müebbet mahpuslarda farklılık

gösterebildiği, günde bir saat havalandırmaya çıkarılan mahpusların yeterli temiz hava alamadıkları,

- Ağırlaştırılmış müebbet mahpuslar havalandırma kapılarının 1-2 saat açık kalması sebebiyle çamaşır suyu veya deterjanla temizlik yapamadıkları, yaptıklarında ise odalarını yeterince havalandırmadıkları için mide bulantısı gibi zehirlenme belirtileri ve solunum sorunları yaşadıkları,
- Ağırlaştırılmış müebbet mahpusların hücre pencerelerindeki demir parmaklıklara ek olarak sık dokunmuş elek takıldığı, bu elek telinin temiz hava girişini engellediği,
- Yeterince havalandırmanın sağlanmadığı koşullarda yatakların ve duvarların küflendiği, nemin yoğun olması sebebiyle üst solunum rahatsızlıklarına neden olduğu,
- Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların tutuldukları hücrelerin küçük ve tek lavabo olması sebebiyle bulaşık, yemek ve tuvalet ihtiyaçlarını aynı yerde karşılamak zorunda oldukları, bu durumun hijyeni sağlamayı zorlaştırdığı,
- Tek başına tutulan ve sosyalleşme imkanı olmayan mahpusların aileleriyle görüşmelerinin de asgariye inmesinin tecrit koşullarını arttırdığı belirtilmiştir.

Yabancı Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Yabancı uyruklu mahpusların, farklı gerekçelerle para ve kargo alamadığı, yurtdışına telefon görüşlerinin de aksadığı, bazı yerlerde durduğu, yeni başlatılan görüşme hakkından faydalanamadıkları,
- Yabancı uyruklu mahpusların, haklarına erişemedikleri, kötü muamele, aşağılama ve ayrımcılığa maruz kaldıkları,
- Yabancı uyruklu mahpusların uzun zamandır Konsolosluklarına ve Büyükelçiliklerine ulaşamadığı, bu nedenle aileleri ile de görüşemedikleri,
- Bazı yabancı uyruklu mahpusların infaz yasasından faydalanabilmelerine rağmen denetimli haklarını kullanamadıkları,
- Yabancı uyruklu mahpusların farklı yemek kültürleri olabilmesi sebebiyle Türkiye hapisanelerinde çıkan yemeklere alışmakta zorlandıkları, kantinde yeterli çeşitlilik olmaması sebebiyle gıdaya erişemedikleri,
- Yabancı uyruklu mahpusların çevirmen bulunmadığı ya da mektupta kullanılan dilin bilinmemesi gerekçesi ile mektuplarının ya hiç verilmediği ya da geç verildiği, tüm taleplerine rağmen kendi dillerinde kitap, dergi ve radyo yayınlarına ulaşamadıklarını,
- Bazı kurum kütüphanelerinde yabancı dilde kitap olmadığı, televizyonda izleyebilecekleri yabancı kanalların olmadığı belirtilmiştir.

Kadın Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Kadın mahpusların düzenli olarak yapılması gereken sağlık taramalarının yapılmadığı,
- Kadınların özel ihtiyaçlarının karşılanmadığı, ücretsiz pede erişimin sağlanmadığı belirtilmiştir.

LGBTİ+ Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Cinsiyet uyum sürecinde olan trans mahpusların hastane sevklerinin durması sebebiyle uyum süreçlerine devam edemedikleri, farklı gerekçelerle hormon ilaçlarına erişemedikleri ve uyum süreçlerinin sekteye uğradığı,
- Bazı hapisanelerde trans kadın mahpuslara kadın kıyafetlerinin verilmediği belirtilmiştir.

Yaşlı Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Risk grubunda olan 65 yaş üstü mahpuslar için hiçbir ek önlem alınmadığı belirtilmiştir.

Engelli Mahpusların Karşılaştığı Sorunlar

- Engelli mahpusların salgından kaynaklı farklılaşan ihtiyaçlarını karşılamak için özel bir çalışma veya planlama yapılmadığı,
- Bazı hapisanelerde engelli koğuşu olmadığını ve mahpusların hapisanenin fiziki şartları nedeniyle tuvalet ihtiyacını tek başına karşılayamadığı,
- R Tipi Hapisanelerinde bakıcının olmadığını ve tek başına tutulan engelli mahpusların fiziki ihtiyaçlarını karşılamakta güçlükler yaşadığını, bazılarının hiç karşılayamadığı belirtilmiştir.

Çocuk Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Çocuk mahpuslar için etkinlik ve diğer eğitsel faaliyetler için hapisanelerde ayrıca bir çalışma yapılmadığı belirtilmiştir.